

Mijn stad onze Planeet!

ALLE BEETJES HELPEN, WANT WE ZIJN
MET EEN MILJOEN BRUSSELAARS

Maandblad - September 2010 - nr. 55



België - Belgique

P.P. - P.B.

B - 010

P202224

Duurzame voeding > p3

Brussel op smaak gebracht!

Natuur > p6

Tuinen in feesttooi

Elektromagnetische straling > p7

Antennes onder streng toezicht

Energie-Uitdaging voor scholen > p4 en 5

Iedereen zet zich in voor energie!



LEEFMILIEU
BRUSSEL

- BIM -



Energie-uitdaging op school



**QUARTIER DURABLE
DUURZAME WIJK**

BRUXELLES ENVIRONNEMENT - LEEFMILIEU BRUSSEL



Neem deel aan Duurzame Wijken

Leefmilieu Brussel doet een nieuwe oproep voor de actie Duurzame Wijken 2010-2011. We zoeken nog steeds kandidaten die samen met de inwoners van hun buurt projecten willen uitwerken rond een betere levenskwaliteit en milieubescherming (zie 'Mijn stad onze planeet 54' van juni 2010). De projecten ijveren voor nieuwe ontmoetingsplaatsen, goed burgerschap, energiebesparingen thuis, op het werk en op school, minder afval, de oprichting van gezamenlijke aankoopgroepen, meer fietsen en minder wagens ... Leefmilieu Brussel ondersteunt deze initiatieven. We stellen een animator ter beschikking en helpen met het opzetten en realiseren van de projecten. U hebt tot 1 oktober 2010 de tijd om u kandidaat te stellen.

Meer info op www.leefmilieubrusel.be > Particulieren > Praktische zaken > Mijn wijk > Duurzame wijken, 02 775 75 75.

BiodiverCity: de tentoonstelling die bij u langskomt

Het Brussels Natuureducatie Centrum (BNEC) lanceert een nieuwe tentoonstelling naar aanleiding van het Internationale Jaar van de Biodiversiteit. Het gaat om een rondtrekkende workshop-expo die jongeren informeert over het belang van biodiversiteit in het dagelijks leven en die hen duidelijk wil maken dat de natuur in de stad vaak rijker is dan ze denken.

De workshop-expo bezoekt twee jaar lang verschillende gemeenten in het Brussels Gewest. Wilt u dat de workshop ook in uw buurt of school halt houdt? De tentoonstelling is gratis te boeken en is toegankelijk voor kinderen vanaf de lagere school.

Meer info op www.natuurwetenschappen.be > Te zien in het museum > Tijdelijke tentoonstellingen > Workshop-expo's > BiodiverCity of op het nummer 02 627 42 33.

De stad is van u, niet van de auto's!

Op 19 september stelt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn 160 km² ter beschikking van de zachte weggebruiker. Die dag zal alle MIVB-vervoer gratis zijn en worden alle wagens geweerd, behalve uitzondering. Het ideale moment dus om te testen hoe de verschillende vervoersmethoden elkaar aanvullen: bus, metro, rollerskates, fiets en te voet. De autoloze zondag wil de mentaliteit van de mensen veranderen en een debat op gang brengen over mobiliteit in de stad.

Naast de Open Monumentendagen zijn er nog tal van andere activiteiten in de stad: Landelijk Brussel, 'Le Beau vélo de Ravel' en wandel- en fietstochten. Net als in 2009 kunt u tijdens 'Mijn dorp in de stad' genieten van rust en gezelligheid op enkele symbolische locaties in verschillende Brusselse gemeenten.



Meer info op www.autolozezondag.irisnet.be of www.mobielbrussel.irisnet.be

Landelijk Brussel: kom picknicken op het gras...

Tijdens de autoloze zondag op 19 september (zie boven) palmt Landelijk Brussel het Paleizenplein in. Het wordt er supergezellig: een landelijk decor, hoevedieren, cafés, muziekkiosken, een markt met duurzame voeding, een grote picknick op een immens grasperk dankzij Leefmilieu Brussel, een ecologische moestuin, een ambachtenmarkt, infostands over de positieve economie, een speelplaats, kindersanimatie, enzovoort. In 2009 trok dit eendaags evenement 60 000 bezoekers. Net als de voorgaande jaren nodigen we u graag uit op de stand van Leefmilieu Brussel tegenover het Koninklijk Paleis, langs de hekken van het park.

Meer info op www.landelijkbrussel.be

Mijn stad onze planeet

Maandelijks publicatie (verschijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus) - Leefmilieu Brussel - Gulledele 100 - 1200 Brussel Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieubrusel.be - www.leefmilieubrusel.be
V.U.: J.-P. Hannequart en E. Schamp. HERLEZINGCOMITÉ: Xavier Van Roy, Mathieu Molitor, Louis Grippa, Rik De Laet. REDACTIE: Marc Magain - Vertaling: Maarten Geerts. FOTO: Instituut voor Natuurwetenschappen (p. 2), Alexandre Bibaut (p. 3), Herman Ricour (p. 1, p. 4 en p. 5), Marc Magain (p. 6), Leefmilieu Brussel (p. 7), Cover Herman Ricour. PRODUCTIE: www.4sales.be © IBGE-BIM - Gedrukt met plantaardige inkt op gerecycleerd papier.

Voeding

(HER)ONTDEK en PROEF Brussel

Eet lokale producten, seizoensfruit en –groenten, bio, rechtvaardig ... Herontdek de gezelligheid, het tafelplezier en de smaak. Het milieu beschermen, de biodiversiteit vrijwaren en producent en consument dichterbij elkaar brengen: duurzame voeding zit in de lift. De derde editie van 'Proef Brussel' wijdt een hele week aan dit thema, met tal van activiteiten.



Christian Tirilly, Chef van Crescendo

"Een kok? Dat is iemand die voeding in contact brengt met de consument. De eerste stap in de keuken is het goede product vinden." Christian Tirilly is 'Executive Chef' van Crescendo, het restaurant van het Sheraton-hotel. Hij leidt er een team van 27 koks.

Slow Food bij de restaurants

Crescendo is een van de vijftig uithangborden van 'Slow Food bij de restaurants'. Deze actie loopt van 20 tot 26 september en past in de actie 'Proef Brussel' (zie kader). Van tables d'hôtes tot gastronomische restaurants en bedrijfsrestaurants: het doel is om gerechten voor te schotelen met een 'slow food' stempel. En ook om te bewijzen dat in de keuken de kwaliteit, de smaak, het evenwicht, het groepswerk, het respect voor anderen, zichzelf en het milieu toegankelijk is voor iedereen, van professional tot het grote publiek.

Christian Tirilly is er al jaren van overtuigd. In het Sheraton-restaurant in Brussel creëerde hij dit 100 % Belgische concept: "We moeten blijven het terrein verkennen. We moeten blijven zoeken naar kleine producenten waarmee we samenwerkingsverbanden kunnen sluiten waarmee ze de hoeveelheden kunnen invullen die keukens zoals de onze nodig hebben."

Overtuigde klanten

Maar ook de klant moet tevreden zijn. Bij Crescendo zijn bepaalde gerechten à la carte, in de letterlijke zin van het woord. Het gaat om producten die dezelfde dag zijn toegekomen. En als alles op is, moet de klant iets anders kiezen. Christian Tirilly: "Er is geen geheim: de klant is overtuigd als hij lust wat hij voorgeschoteld krijgt. In eerste instantie zijn sommige mensen nogal sceptisch over dit 100 % Belgisch concept. Het is aan mij om ze over de streep te trekken. Geloof me, ik beschik over alle producten om daarin te slagen. Aan mij om ermee te spelen!"

"Proef Brussel", van 20 tot 26 september

Op het programma staan naast "Slow Food bij de restaurants" ook: degustaties en ontmoetingen met producenten; gastronomische wandelingen; tuinbezoeken; biotuinerlessen; proefworkshops; ontdekking van privétuinen, collectieve moestuinen en honing; een grote picknick; een conferentie en rondetafelgesprekken.

- Ontdek de lijst van deelnemende restaurants, de recepten en het volledige programma op www.proefbrussel.be.
- Karikol is een lokale organisatie voor Slow Food in Brussel: Leopold I-straat 357, 1090 Brussel, 0473 55 26 32, www.karikol.be.

Gratis documentatie van Leefmilieu Brussel

- Fiches 'Voeding en milieu': elk seizoen heeft zijn ontdekkingen, elk voedingsmiddel zijn bereiding. U vindt in deze fiches goede ideeën en recepten om in elk seizoen duurzaam te eten.
- Een kalender van seizoensfruit en –groenten.
- Brochure 'Voeding en milieu. 65 tips om lekker, milieuvriendelijk en gezond te eten'.
- De folder 'Eten met oog voor het milieu. 10 Tips'. Ontdek de 10 prioriteiten om duurzaam te eten.

Al deze publicaties zijn gratis beschikbaar. Bestel ze op het nummer 02 775 75 75 of stuur een e-mail naar info@leefmilieubrussel.be.



Energie

De **ENERGIE**-Uitdaging op de school Petit Bois: “**ALLEMAAL SAMEN, ALLEMAAL SAMEN...**”

De resultaten zijn er. Van 2008 tot 2009 daalde het energieverbruik met 21 %. De Energie-Uitdaging startte oorspronkelijk in enkele klassen, maar breidde al snel uit naar de hele school. De inspanningen variëren van kleine dagelijkse zaken zoals de Dikketruiendag tot investeringen in verlichting, raamwerk en verwarming. Hoe dan ook, iedereen stroomde de mouwen op: kinderen, leerkrachten, opzichters, onderhoudspersoneel, conciërge, de organiserende overheid, ouders ...



Guillaume

Aya is uitermate trots. Hoewel ze nog maar elf jaar oud is, toont ze ons tabellen met statistieken. Al drie jaar lang zakt het energieverbruik van de school Petit Bois uit Sint-Jans-Molenbeek (37 klassen en 850 leerlingen): “We doen heel wat inspanningen. Zo letten we op de kleine dingen, zoals het licht uitknippen, de gordijnen dichtdoen, de ventilators sluiten en de verwarming niet te hoog zetten. En dat werkt! We verbruiken minder energie en minder water. Dat zien we op de grafiek.” De school Petit Bois geniet al twee jaar van de dynamiek die de Energie-Uitdaging van Leefmilieu Brussel met zich brengt. Sylvie: “Animatoren Nathalie en Denis zijn ons komen uitleggen wat energie nu juist is, wat de problemen zijn, wat

Iedereen zet zich in

Nathalie Gilly van de vzw APERE was een van de coaches waarover de kinderen het hadden: “We begeleidden de klassen. We informeerden hen over energie, over de uitdagingen en over de besparingen. Vervolgens voerden we samen met de kinderen een audit uit. We namen elk onderdeel van de school onder de loep. Ook de zaken waarvoor ze zelf niet verantwoordelijk zijn, zoals het raamwerk en de verwarming”.



Marieka Van Hecke, Lerares

De Energie-Uitdaging pakt de problemen in zijn geheel aan en creëert een groepsdynamiek.

Initieel waren slechts een of twee klassen bij het project betrokken, maar het doel was om ook de anderen te motiveren om energie te besparen. De kinderen doen wat ze kunnen. Ze passen hun gedrag aan en doen de eenvoudigste technische ingrepen zelf, zoals de deuren tochtvrij maken. Leerkracht Marieka Van Hecke was één van de spilfiguren achter de Energie-Uitdaging in Petit Bois: “Het mag niet alleen afhangen van de kinderen. De Energie-Uitdaging voorziet een ecoteam van leerkrachten, onderhoudsdiensten, de energieverantwoordelijke van de gemeente en de organiserende overheid. Iedereen is vertegenwoordigd. Op die manier zijn we zeker dat iedereen zich inzet voor het milieu.”

Een sneeuwbaaleffect

De Energie-Uitdaging groeide snel uit tot een grote milieucampagne met diverse activiteiten. Het begon met de Dikketruiendag.

Lamia: “Die dag neemt iedereen oude truien mee naar school om ze uit te wisselen. Zo kunnen we de andere leerlingen duidelijk maken dat als we een trui aantrekken we de temperatuur een beetje kunnen laten zakken. Zo kunnen we zonder het koud te hebben tegelijkertijd energie besparen”. Marieka Van Hecke: “Met de eerste Dikketruiendag begon de Energie-Uitdaging zich pas echt te verspreiden doorheen de school. De leerlingen van het eerste jaar bereidden soep voor iedereen. Er waren ook pannenkoeken en warme chocomelk. Zelfs enkele ouders deden mee”.

Na twee jaar en de eerste animatieactiviteiten van de coaches is de hele school mee in het initiatief gestapt. Daardoor daalde het energieverbruik van Petit



Aya



Chloé

“We hingen bijvoorbeeld affiches naast de lichtschakelaars om iedereen eraan te herinneren dat we het licht moeten uitschakelen”. Nathalie: “We hebben ook affiches gemaakt die ons er moeten aan herinneren dat we de ramen moeten sluiten”.

Rachel,
Conciërge

Bois met 21 % tussen 2008 en 2009. Dat is vooral te danken aan een betere afstelling van de motor van de verwarmingsblazer die warme lucht de sportzaal en de twee refters inblaast. Toen we de school bezochten, werd een nieuw, zuiniger verlichtingssysteem geïnstalleerd, inclusief bewegings- en lichtinvaldetectoren. Als alles volgens planning is verlopen, werd het raamwerk

vervangen tijdens de schoolvakantie. De volgende stap is dan een nieuwe verwarmingsinstallatie.

De gemeente investeert

Nicodème Lonfils is energieverantwoordelijke voor de gebouwen van de gemeente Molenbeek: "Ik was betrokken bij de activiteiten van de Energie-Uitdaging. Ik ben zelfs ter plaatse geweest om de verwarmingsinstallaties te tonen aan de kinderen. Als je een gemotiveerde school achter je hebt staan die bewust bezig is met wat ze doet, dan ben je zelf eens zo gemotiveerd om te investeren in grote projecten. Dat spreekt voor zich. Met de huidige investeringen kunnen we nog heel wat bijkomende besparingen realiseren".



Julien

HET EFFECT VAN EEN GROENE OPLEIDING

In het spoor van de Energie-Uitdaging is een groene filosofie ontstaan binnen Petit Bois.

De eerstejaars zijn kampioen in het sorteren van afval. De derdejaars hebben een milieuhoeke opgericht waar een composteerder werd geïnstalleerd. De vierdejaars nemen deel aan de Week van de Afvalvermindering. De zesdejaars buigen zich over de waterproblematiek. De school neemt ook deel aan 'Eet lokaal, denk globaal', de actie die iedereen aanspoort om lokaal seizoensfruit te eten als tussendoortje. In het spoor daarvan ontvangen alle leerlingen fruit van bij ons, zoals peren en appels.

De klassen ondernemen heel wat acties. De ene klas volgt de installatie van zonnepanelen op het dak van het huis van Chloé, de andere bezoekt de

kringlooptuin van de grootouders van Julien waar geen onkruidverdelgers worden gebruikt. En nog een andere klas trekt naar Chevetogne om er een deel van de dag de installatie van de windturbine te volgen.

Marieka Van Hecke: "Al deze onderwerpen passen perfect in de lessen. Dat hebben we onder meer te danken aan de pedagogische ondersteuning van Leefmilieu Brussel. Een voorbeeld: de wiskundeleraar gebruikte in zijn les over percentages de grafieken van de gemeente die de evolutie van ons energieverbruik tonen. De kinderen hebben tijdens de zangles ook een liedje geleerd van Pierre Perret. De moeilijkste woorden werden tijdens de Franse les uitgelegd".

NB : Pierre Peret is een bekend franstalige zinger.



Neem deel aan de Uitdaging voor scholen

Wilt u samen met uw school in een project stappen? Grijp deze kans dan met beide handen en neem deel aan één van onze Uitdagingen. Met het participatieve lessenspakket en de omkadering door een 'coach' zet de hele school zich achter een project om een duurzame houding en milieubewuste oplossingen in de praktijk te brengen.

Dit jaar richten de Uitdagingen voor

- **het basisonderwijs:** zich op papier, water, lawaai en voedselverspilling.
- **het secundair:** zich op afval en voedselverspilling.

Informatie en inschrijvingen:
GREEN Steunpunt Brussel,
Kris Van Ingelghem,
02 893 08 09 of 0473 96 85 04;
kris@greenbelgium.org

Proffenhoek

Leefmilieu Brussel helpt het onderwijs op weg

Leefmilieu Brussel beschikt over verschillende hulpmiddelen: opleidingen, pedagogische dossiers, omkadering met animatieactiviteiten, enzovoort. Daarmee kunnen onderwijzers en scholen hun leerlingen warm maken om de natuurlijke bronnen van onze planeet te beschermen.

Meer info: tel. 02 775 75 75,
www.leefmilieubrussel.be > Scholen.





Open uw **TUINEN** voor **DE VOGELS!**



Op 26 september is er 'Tuinen in feesttooi'. Die dag openen veertig Brusselse tuinen hun deuren voor het grote publiek. De actie staat dit jaar in het thema van biodiversiteit en licht, schaduw en kleuren. *Mijn stad onze planeet* bezocht de tuin van Christine Mathys en sprak er met haar onder het getijl van vogels en het gekwaak van padden.



Christine Mathys

"In deze tuin werden nooit, maar dan ook nooit, meststoffen of pesticiden gebruikt. Of ja, toch een keer, toen ik op vakantie was. Ik had mijn huis verhuurd en de gasten hadden het terras behandeld met onkruidverdelger. Wat een nachtmerrie. Alle kleine plantjes tussen de tegels waren verdwenen." De toon is meteen gezet. Christine Mathys weet exact hoe haar tuin er moet uit zien. Het is nu al vijftien jaar geleden dat ze haar huis bouwde in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Een beschermede es

De architect moest met een belangrijke eis rekening houden: de es aan de gevel moest bewaard blijven. De boom is vandaag nog majestueuzer en past mooi in de vormen van het huis. Die vormen lopen achteraan het gebouw door en monden uit in een stenen terras. Achter een muurtje op heuphoogte is er een poeltje.

Christine Mathys legt haar hand in het water, tussen de waterplanten waar de water-

juffers over scheren, onze plaatselijke libellen. Een beetje naïef stellen we de volgende vraag: "Niet te veel last van muggen door deze vijver vlak bij uw salon?" De eigenares is onverzettelijk: "Muggen? Uiteraard. Maar goed, daarvoor zijn er vleermuizen en kikkers, al vallen die kikkers wel eens ten prooi aan reigers. Langs de bloemenperken laat ik een klimop groeien waarin kleine dieren zoals knaagdieren beschutting vinden. Als u naar boven kijkt, zult u tal van bijen zien in de lindebloesems en daar wespen die van de vijver komen drinken. De mezen vechten tegen de bladluizen en als er te veel slakken zijn, dan raap ik ze op en gooi ik ze in de tweede helft van de tuin. Dat is goed voor de egels die op hun beurt dan weer strijd leveren tegen het ongedierte".

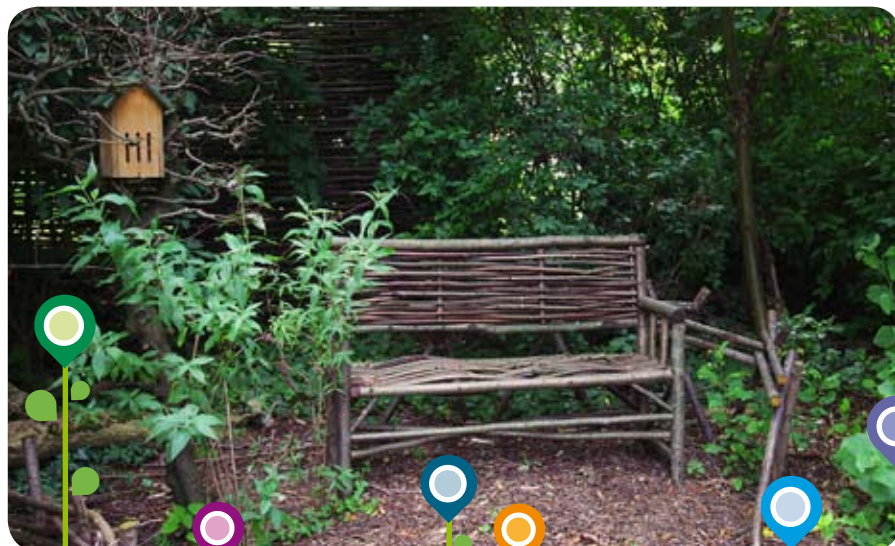
Een natuurtuin

De eerste tuin bestaat uit een gazon waar het mos welig tiert. Een grote lindeboom zet de randen van deze tuin in de schaduw. In dit deel zijn bijna alle planten op een natuurlijke manier verschenen. Christine Mathys: "Dat wil niet zeggen dat ik de dingen volledig op zijn beloop laat. Ik kies, ik snoei en ik wieden af en toe het onkruid, maar het merendeel gebeurt op een natuurlijke manier".

De eerste tuin geeft uit op een tweede natuurtuin. Die is afgesloten "zodat de hond er niet alleen in kan en opdat iedereen zou weten dat die tweede tuin niet 'bij ons' is". De braamstruik woekert er. Er werden opzettelijk stapels takken achtergelaten zodat kleine dieren er een onderkomen in vinden. Met het brandnetelveld kunnen we op termijn mest maken om onkruid te bestrijden. Want ondanks de naam gebeurt niet alles vanzelf in een natuurtuin. "Het vraagt toch wat werk om een bepaald ecologisch evenwicht te bereiken in de twee tuinen." Een tuin zonder ingrepen bestaat niet. Een zogenaamde natuurtuin wil vooral op een beperkte oppervlakte de biodiversiteit maximaliseren, eerder dan een echt natuurlijk evenwicht in stand houden.

Er is dus een compromis nodig met soorten die fragieler zijn of die meer woekeren dan andere. "In de natuurtuin vecht ik, bijvoorbeeld, tegen Japanse duizendknoop. Een gevecht dat al vijf jaar aansleept want de enige manier om hem uit te roeien is wieden, nog eens wieden en zo de wortels verzwakken."

Midden in deze tientallen vierkante meters natuur duikt er opnieuw een minivijver op, net als een hangmat en een bank. Moeilijk te geloven dat we in Brussel zijn, op 200 meter van Woluwe Shopping.



De plaatsen zijn beperkt

'Tuinen in feesttooi' nodigt u uit om tuinen te ontdekken met een uitzonderlijke landschapsarchitectuur. Aangezien 2010 het Internationale Jaar van de Biodiversiteit is, gaat op elke site de aandacht vooral naar biodiversiteit en zitten er ook natuurtuinen in de selectie. Zin om een van de veertig tuinen te bezoeken die hun deuren openstellen? Schrijf u snel in op <http://tuineninfesttooi.bvrp.net>, per fax, via de post of bij de organisator (Bibliotheek René Pechère, Kluisstraat 55, 1050 Brussel). Bezoekenkanenkelopafpraak (6 000 bezoekers in 2009).

ZENDMASTEN: ons recht van spreken

Voortaan moeten alle Brusselse zendmasten die elektromagnetische golven uitstralen, voldoen aan een zeer strikte regelgeving. Een verplichte voorzorgsmaatregel. In het spoor daarvan krijgen omwonenden van deze masten inspraak in het kader van de milieuvergunning.



Vandaag heeft bijna iedereen een gsm. Er zijn geen geheimen meer. Om te spreken of te luisteren, moeten stralen data en informatie transporteren. Het gaat om elektromagnetische golven, in dit geval niet-ioniserende stralen. Met andere woorden: stralen waarvan de energie niet in staat is om de celstructuur te veranderen.

Het voorzorgsprincipe

Niet-ioniserende stralen veranderen de cel niet rechtstreeks, maar wil dat zeggen dat ze totaal onschadelijk zijn voor de gezondheid van mens en milieu? Daarover bestaat geen wetenschappelijke zekerheid. Daarom beroepen de publieke instanties zich op het voorzorgsprincipe: als we niet zeker zijn, beschermen we ons tegen elk mogelijk risico door de zendkracht van de golven drastisch te verminderen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft nieuwe normen uitgevaardigd die 50 keer strikter zijn dan de vroegere federale normen. Ze zijn ook 200 keer strenger dan de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Volgens de Hoge Gezondheidsraad past de Brusselse norm perfect binnen het voorzorgsprincipe. Ze houdt rekening met de bevolking die potentieel

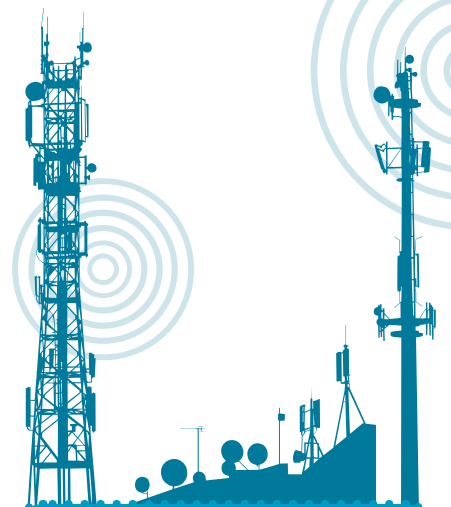
het meest gevoelig is voor de stralen, zoals kinderen en zwangere vrouwen.

Naast de beperking van de zendkracht wil de ordonnantie ook informatie verspreiden over deze masten. Zo houdt Leefmilieu Brussel een kadaster bij met de locaties van alle zendmasten en de technische kenmerken die de operatoren moeten bezorgen.

Milieuvergunning

Naast de controle op het antennepark is er ook de verplichte procedure om een milieuvergunning te verkrijgen, zowel voor bestaande als nieuwe installaties. Deze procedure verplicht elke operator om een technisch dossier in te dienen met daarin een simulatie van het elektromagnetische veld dat de zendmasten uitstralen in een straal van 200 meter. Leefmilieu Brussel controleert de geldigheid van het dossier en levert een milieuvergunning af die de naleving van de norm garandeert.

Voor elke bestaande of nieuw te installeren antenne bestaat er een openbaar onderzoek. Belangrijkste voordeel: er is een informatieplicht. De openbare onderzoeken worden aangekondigd via rode affiches die worden opgehangen in de buurt van de antenne. Elke inwoner kan op het gemeentehuis het dossier raadplegen en zijn opmerkingen indienen.



Laten we ons beschermen

Het voorzorgsprincipe geldt niet alleen voor de openbare instanties. Iedereen kan het ook op zijn niveau toepassen. Zelfs al is er momenteel geen zekerheid over het gezondheidsrisico van elektromagnetische golven van zendmasten, we zijn wel zeker van de gevaren van de gsm zelf. De golven van een mobiele telefoon aan ons oor zijn krachtiger en geconcentreerder. Intensieve blootstelling is gevaarlijk. Vanaf wanneer is er sprake van te veel blootstelling? Dat is niet met zekerheid geweten. Vandaar het nut van een persoonlijke voorzorgsmaatregel: minimaliseer de blootstelling. En als het niet mogelijk is om minder te bellen, gebruik dan een oortje.



Meer weten

Meer informatie op

www.leefmilieubrussel.be >

Particulieren > Zoeken per thema >

Elektrische straling. Op deze pagina kunt u de kaart met zendmasten consulteren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en ook een folder downloaden.

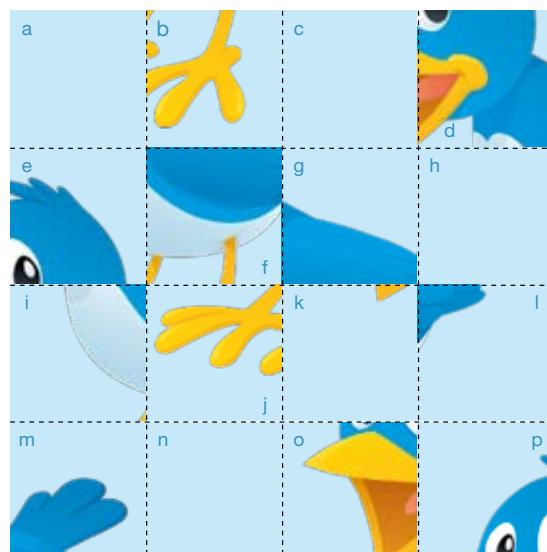
Die folder kunt u ook aanvragen op het nummer

02 775 75 75.



De puzzelstukjes rechts horen thuis in het kader links. Weet jij welk stukje waar hoort? De oplossing vind je onderaan.

| | | | |
|----|----|----|----|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| 5 | 6 | 7 | 8 |
| 9 | 10 | 11 | 12 |
| 13 | 14 | 15 | 16 |



Oplossing : 1=p; 2=e; 3=h; 4=c; 5=o; 6=d; 7=g; 8=m; 9=k; 10=l; 11=f; 12=l; 13=a; 14=j; 15=b; 16=n

Agenda

Om dit tijdschrift elke maand gratis te ontvangen: 02 775 75 75, abonnement@leefmilieubrussel.be of www.leefmilieubrussel.be/abonnement.

04/09 – UITSTAP

VLEERMUIZEN IN VOGELZANG



Ontdek deze kleine vliegende zoogdieren tijdens een nachtwandeling. Deelname is gratis.

De organisatie is in handen van CCN – Vogelzang – CBN in samenwerking met Plecotus (Natagora) en Natuurpunt Brussel. Plaats van afspraak: om 20.00 uur aan de ingang van het kerkhof van Anderlecht, Sint-Janskruidlaan.

Meer info: Peter Vanbellingen – tel. 02 640 19 24.

05/09 – OPEN DAG

VIJVER VAN ETTERBEEK

Open dag en inhuuldiging van de vijver in de deelnemende tuinen van Etterbeek. Bezoek is gratis.

Plaats van afspraak: van 9.30 tot 17.00 uur in de deelnemende tuinen, Nieuwe Laan, Etterbeek.

Meer info: Judith Charlier, eco-conseil@etterbeek.be – tel. 02 627 27 85.

11/09 EN 19/09 – WANDELING

ONTDEK DE BOMEN

Wandeling door de natuurmodeltuin in het Park Drie Fonteynen. U ontdekt er hoe u het groene hoekje in uw tuin op een natuurlijke manier kunt onderhouden. Deelname is gratis.

Plaats van afspraak: ingang van het Park,

Neerstalsteenweg 323 in Vorst

- 11 september om 14.00 uur

- 19 september om 10.30 uur

Meer info: Jean Rommes, jean.rommes@natagora.be – tel. 02 893 09 91.

12/09 – INHULDIGING

DE GROENE WANDELING

Officiële inhuuldiging van de nieuwe toegangsweg tussen Delta en het spoorwegpad. Ontdek het nieuwe pad dat enkel toegankelijk is voor fietsers en voetgangers, een mooie plaats voor de natuur en de zachte weggebruikers bij het binnenkomen van Brussel. Deelname is gratis.

Meer info: info@leefmilieubrussel.be – tel. 02 775 75 75.

18/09 EN 19/09 – EVENEMENT

OPEN MONUMENTENDAGEN

Tijdens deze dagen kunt u kennismaken met de monumenten van de stad.

Thema dit jaar: 'Steen & co'. De aandacht gaat vooral naar gebouwen in natuursteen.

Deelname is gratis.

Meer info: gratis brochure op 0800 40 400 of jdp-omd@mrbc.irisnet.be, www.monument.irisnet.be.

19/09 – AUTOLOZE ZONDAG EN LANDELIJK BRUSSEL

U vindt alle details op pagina 2 van dit magazine.

25/09 EN 16/10 – OBSERVATIE VOGELMIGRATIE

Kom de migratie van vogels observeren in het bijzijn van ornithologen. En dat op een strategische plaats, het Silex-domein in Bosvoorde. Deelname is gratis. Plaats van afspraak: van 8.00 tot 11.00 uur op het Silexdomein, Vuurkeienweg 10, Bosvoorde (u kunt ook toekomen om 9.00 of om 10.00 uur). **Meer info:** Daniel Geerinck, info@cowb.be – tel. 0474 27 56 44.

26/09 – BEZOEKEN TUIJNEN IN FEESTTOOI

Tijdens 'Tuinen in feesttooi' kunt u na reservatie tuinen gaan bezoeken. U vindt alle details op pagina 6 van dit magazine.

Voor al uw vragen:

INFO



02 775 75 75

www.leefmilieubrussel.be